

Jaarboek

Erfgoed Balen vzw

Beste lezer,

Elk jaar opnieuw is het voor ons een uitdaging om de nodige teksten te verzamelen, te selecteren, te evalueren en te corrigeren om de meer dan 200 bladzijden van dit jaarboek te vullen.

Met een gemotiveerd team van medewerkers is dit echter een zeer aangename bezigheid.

Het nieuwe jaarboek 2009 bevat weerom voor elk wat wils: pure nostalgie en enkele ernstige en actuele bijdragen.

Met het tweede deel over de bewoning in ‘Gerheide’ tijdens de periode 1931 tot 1947 wordt het hoofdstuk over deze wijk definitief afgesloten.

Vorig jaar tijdens Balen Jaarmarkt was er de tentoonstelling ‘Le piano des pauvres’. In dit jaarboek beschrijft accordeonverzamelaar Jef Claes het ontstaan van dit unieke muziekinstrument.

‘Het Besloten Hofke’ een hoogstaand stukje kerkelijk erfgoed uit onze eigen Sint-Andrieskerk werd onlangs gerestaureerd en naar aanleiding hiervan waren Leen en Jaak Jansen bereid om hierover een knap stukje geschiedenis op papier te zetten.

Qua plaatselijk erfgoed vind je in dit jaarboek ook nog een zeer korte bijdrage over de recente bescherming van 3 Balense kapellen.

Balen telt heel wat waterlopen. Frans Peeters en Vic Grobben doken even in de archieven en volgden ‘de loop’ van deze waterwegen.

Naar aanleiding van de nakende herdenking van 100 jaar WOI (2014) zijn bijdragen met betrekking tot de wereldoorlogen weer zeer actueel. Tom Vanleeuwen, een dertiger, is samen met nog twee Balense twintigers in de ban van deze oorlogsgeschiedenis. Zijn bijdragen over onze Balense en Olmense gesneuvelden tijdens WOI worden zeer op prijs gesteld en in dit jaarboek beschrijft hij ook nog de overval op ‘Het dynamiettransport van Balen-Wezel’ en ‘De Jacht op de verpleegster’, zeer spannende gebeurtenissen uit WOII.

Het sociale en culturele leven van de mijnwerkersvereniging van Hulsen wordt door Alex Smeyers aan de hand van tal van voorbeelden weergegeven.

Vic Berckmans blikt zoals elk jaar even terug op het voorbije jaar met het jaaroverzicht 2008 en onze archiefvorschers sluiten af met enkele bijzondere en leuke stukken uit ons eigen archief.

Zoals steeds zijn weer talrijke foto's en documenten opgedoken die nog nooit werden gepubliceerd en waarin elke dorpsgenoot een stukje van zichzelf zal terugvinden.

Als voorzitter van Erfgoed Balen vzw wil ik alvast al de medewerkers aan dit jaarboek van harte bedanken voor hun bijdrage maar vooral wens ik U als lezer veel lees- en kijkplezier.

Richard Vermeulen
Voorzitter Erfgoed Balen vzw

GERHEIDE deel II

Robert Aarts

In dit deel beschrijven we de volkstelling 1931-1947 van de huidige straten Endstraat en Sint-Jansstraat met enkele huizen uit aanpalende straten.

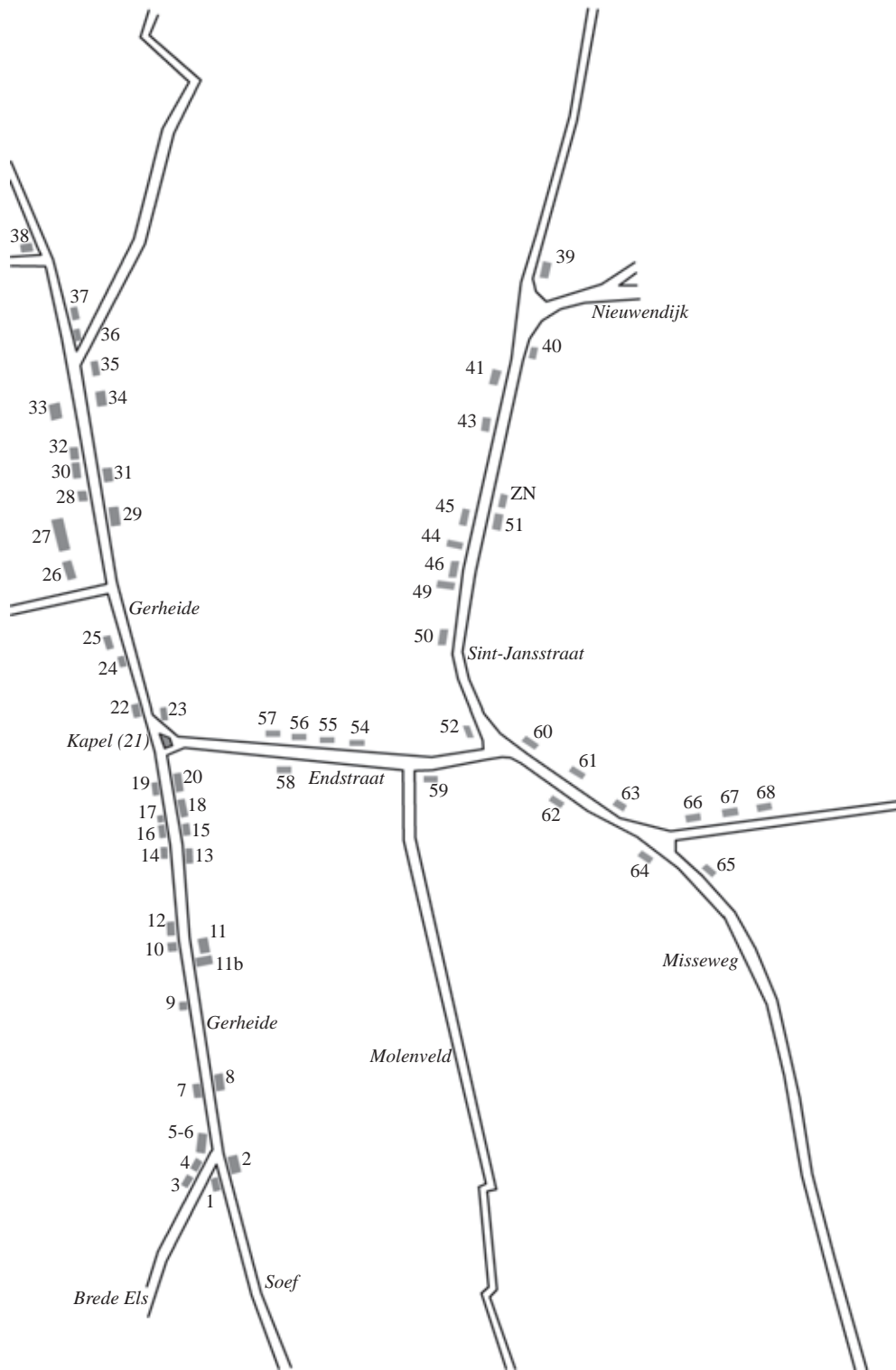
Gerheide 39 (huidige Taverne De Wascuyl).

Leppens Arcadius (landbouwer) °11/01/1888, zoon van Jan Simon en Rosalia Cochet, gehuwd op 16/12/1916 met Breugelmans Maria Odrada Julia (landbouwster), °24/12/1894, dochter van Andreas en Maria Elisabeth Regina Joos.

- Leppens Hendrik Louis (glasfabrieksarbeider), °14/09/1912, gehuwd op 28/08/1937 met Mangelschots C. C. L.
- Leppens Elisabeth Leonia °06/06/1917, gehuwd op 29/04/1939 met Claes Albert, verhuist naar Vieille Montagnestraat te Mol-Wezel op 05/05/1939.

Julia Breugelmans, Leonie, Nand, Fons, Jef en Arcadius Leppens.

- Leppens Maria Anna Elisabeth (landbouwster), °01/01/1919
- Leppens Petrus Jozef (landbouwer), °28/04/1921, gehuwd te Mol op 09/08/1947 met Linders Maria Regina
- Leppens Ferdinand Gustaaf Alfons (landbouwer), °05/12/1925
- Leppens Hendrik Alfons (landbouwer), °17/06/1929
- Leppens Alfonsina Josefina, °25/06/1934.

De Ruif (nu taverne De Wascuyl).

Gerheide 40

Snoeckx Victor Jozef (landbouwer), °Olmen 12/04/1872, †26/03/1942, zoon van Jan Frans en Carolina Geboers, komt van Lommel op 29/09/1900, gehuwd op 07/12/1904 met Smets Catharina Virginie, °06/08/1875, dochter van Andreas en Anna Maria Geysen.

- Snoeckx Petrus Hendrik Louis (zinkfabrieksarbeider), °30/11/1906
- Snoeckx Maria Elisabeth Leonia, °23/01/1915.

Victor Snoeckx en Catharina Virginia Smets.

Leonie, Anna, Maria en Louis Snoeckx.

Inhoud

Gerheide deel II	5
Het ontstaan van de accordeon	55
Het Besloten Hofke (ca. 1500) in de Sint-Andrieskerk te Balen	65
Drie kapellen beschermd als monument	75
Waterlopen in Balen	81
Deel IV: Het front loopt vast Het einde van 1914	101
Het dynamiettransport van Balen-Wezel 22/10/1943: Hoe een gewone werkdag eindigde in een ware nachtmerrie	109
De jacht op de verpleegster: Het verhaal van een dubbelspionne	125
De Verenigde Mijnwerkers van Hulsen	149
Balen in de media 2008	171
In memorium	187
Interessante lectuur uit ons eigen archief	189
Uitschuiver	205

Colofon

Redactie: Vic Berckmans en Richard Vermeulen.

Omslag: 'Het Besloten Hofke'.

Ontwerp omslag: Drukkerij 'Het Zoeklicht'.

Corrector: Vic Berckmans.

Lay-out: Walter Vermeulen.

Uitgegeven door: Erfgoed Balen vzw.

Alle teksten verschijnen onder de enige en dwingende verantwoordelijkheid van de auteur, hier treft de kring als vzw geen rechtsaansprakelijkheid.

Verantwoordelijke uitgever: Richard Vermeulen voor
Erfgoed Balen vzw.

Bestellen en info:

Prijs van een jaarboek: €13.00

Te bestellen door overschrijving op rek. BE07-652-8040120-66 van Erfgoed Balen vzw, Vaartstraat 29 te 2490 Balen.

Rechtstreeks ook verkrijgbaar op ons kantoor, zelfde adres.

<http://www.erfgoedbalen.be>

e-mailadres: info@erfgoedbalen.be

© 2009 Erfgoed Balen vzw

D/2009/4953 (19)